

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

*Samarqand Davlat Pedagogika Instituti
„Pedagogika” fakulteti „Boshlang'ich ta'lim”
yo'nalishi 202-guruh talabalari*

Amonqulova Nuriya va Abdusalomova

Dinoraning Pedagogika
fanidan tayyorlagan maqolasi

Anotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Ta'lim samaradorligini oshirishda o'quvchi shaxsini faollashtirish, mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda interfaol metodlarning o'rni asoslab beriladi. Shuningdek, interfaol metodlarning an'anaviy ta'limdan farqli jihatlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri yoritiladi.*

Kalit so'zlar : *interfaol metodlar, zamonaviy ta'lim, ta'lim jarayoni, pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuv, o'quvchi faolligi, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, hamkorlikda o'qitish, mustaqil fikrlash.*

Abstract: *The article provides a scientific and theoretical analysis of the pedagogical significance of using interactive methods in the modern educational process. It substantiates the role of interactive methods in increasing educational effectiveness, activating students' personalities, developing independent and critical thinking, and forming collaborative skills. The differences between interactive and traditional teaching methods and their impact on the quality of education are also highlighted.*

Keywords: *interactive methods, modern education, educational process, pedagogical technologies, innovative approach, student activity, learner-centered education, collaborative learning, independent thinking.*

Аннотация: *В статье с научно-теоретической точки зрения анализируется педагогическое значение использования интерактивных методов в современном образовательном процессе. Обосновывается роль интерактивных методов в повышении эффективности обучения, активизации личности обучающихся, развитии самостоятельного и критического мышления, а также формировании навыков сотрудничества. Освещаются отличия интерактивных методов от традиционного обучения и их влияние на качество образования.*

Ключевые слова: *интерактивные методы, современное образование, образовательный процесс, педагогические технологии, инновационный подход, активность обучающихся, личностно-ориентированное обучение, совместное обучение, самостоятельное мышление.*

KIRISH

Bugungi kunda jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, ilm-fan va texnologiyalarning jadal taraqqiy etishi ta'lim tizimi oldiga yangi va muhim vazifalarni qo'ymoqda. Zamonaviy ta'limdan ko'zlangan asosiy maqsad faqatgina bilim berish emas, balki mustaqil fikrlaydigan, ijodkor, tashabbuskor va raqobatbardosh shaxsni shakllantirishdan iboratdir. Shu nuqtayi nazardan, ta'lim jarayonini tashkil etishda o'qitishning samarali usul va metodlarini tanlash dolzarb pedagogik muammo hisoblanadi.

An'anaviy ta'lim jarayonida o'quvchi ko'proq passiv tinglovchi sifatida ishtirok etgan bo'lsa, zamonaviy ta'limda u bilimlarni faol o'zlashtiruvchi, muammolarni mustaqil hal etuvchi subyekt sifatida namoyon bo'lishi talab etiladi. Bu esa ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishni taqozo etadi. Interfaol

metodlar o'quvchilarning o'zaro muloqoti, fikr almashuvi va hamkorlikdagi faoliyatiga asoslanib, ularning bilish faolligini oshirishga xizmat qiladi.¹

Shuningdek, interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarda tanqidiy va mantiqiy fikrlash, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, o'z fikrini asoslab berish kabi muhim kompetensiyalarni shakllantiradi. Bu jarayonda o'qituvchi bilim beruvchi emas, balki ta'lim jarayonini tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va maslahat beruvchi sifatida faoliyat yuritadi. Ushbu maqolada interfaol metodlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va ularning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish ta'lim mazmunini yangilash va uni samarali tashkil etishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.² Interfaol metodlar o'qitish jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlab, ularni bilimlarni passiv qabul qiluvchi emas, balki bilimlarni mustaqil egallovchi va yaratuvchi subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Bu metodlar ta'lim jarayonida o'quvchilarning fikrlash faoliyatini faollashtiradi hamda ularning bilish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Pedagogik jihatdan interfaol metodlar ta'lim jarayonida subyekt-subyekt munosabatlarini shakllantirishga asoslanadi. Bunda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida o'zaro hamkorlikka asoslangan muloqot yuzaga keladi. O'qituvchi bilim beruvchi markaziy shaxs emas, balki ta'lim jarayonini tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va maslahat beruvchi sifatida namoyon bo'ladi. Bu esa o'quvchilarning o'z fikrini erkin bayon etishiga, muammoli vaziyatlarga nisbatan mustaqil yondashishiga imkon yaratadi.³

Interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarda tanqidiy va mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Muammoli savollar, munozaralar va guruhli ishlash jarayonida o'quvchilar mavjud bilimlarini

¹ Abdullaeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent, 2019. 73-bet.

² Jo'raev R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2020. 84-bet.

³ Saidahmedov N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2018. 98-bet.

tahlil qiladi, taqqoslaydi va umumlashtiradi.⁴ Natijada bilimlar chuqurroq o'zlashtiriladi va amaliy faoliyatda qo'llash imkoniyati kengayadi. Bu jarayon o'quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, interfaol metodlar ta'lim jarayonining ijtimoiy-psixologik jihatlarini ham rivojlantiradi. Guruhlarda ishlash, hamkorlikda topshiriqlar bajarish orqali o'quvchilarda muloqot madaniyati, jamoada ishlash, bir-birini tinglash va hurmat qilish kabi ijtimoiy kompetensiyalar shakllanadi. Bu esa ta'limning nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy vazifasini ham samarali amalga oshirishga yordam beradi.⁵

Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va nazorat qilish ko'nikmalari rivojlanadi. O'quvchilar o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va ularni bartaraf etishga intiladilar. Bu holat o'quvchilarda mas'uliyat hissini kuchaytirib, ularning o'quv faoliyatiga ongli yondashuvini ta'minlaydi. Natijada ta'lim jarayonining samaradorligi sezilarli darajada oshadi.⁶

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashgan interfaol metodlar ta'lim jarayonining mazmunini hayotiy va amaliy jihatdan boyitadi. Ta'limda innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi o'quvchilarning bilimga bo'lgan ehtiyojini kuchaytirib, ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli interfaol metodlardan tizimli va maqsadli foydalanish zamonaviy ta'limning ajralmas qismi hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish pedagogik jihatdan muhim va zarur hisoblanadi. Ushbu metodlar ta'lim oluvchilarning bilish faolligini oshirish, mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish hamda ularni ijtimoiy faol shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Interfaol

⁴ Xoliqov A. Interfaol ta'lim metodlari. Toshkent, 2021. 58-bet.

⁵ Usmonov B. Pedagogik mahorat asoslari. Toshkent, 2017. 78-bet.

⁶ Karimova D. Ta'lim jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv. Toshkent, 2019. 6-bet.

metodlar ta'lim jarayonini jonlantirib, o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi va ta'lim samaradorligini ta'minlaydi.

Shuningdek, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirish imkonini beradi. Bu esa zamonaviy ta'lim tizimining asosiy talablaridan biri hisoblanadi. Shu bois pedagoglar tomonidan interfaol metodlardan maqsadli va tizimli foydalanish ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, interfaol metodlarning ta'lim amaliyotiga keng joriy etilishi raqobatbardosh, ijodkor va mustaqil fikrlovchi yoshlarni tarbiyalashda muhim pedagogik omil bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullaeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent, 2019.
2. Jo'raev R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2020.
3. Saidahmedov N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2018.
4. Xoliqov A. Interfaol ta'lim metodlari. Toshkent, 2021.
5. Usmonov B. Pedagogik mahorat asoslari. Toshkent, 2017.
6. Karimova D. Ta'lim jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv. Toshkent, 2019.